

Dr. Csapody Tamás (jogász, szociológus):

BULÁNYI, A KATONASÁGMEGTAGADÓ

Bulányi György 1964-ben kezdett bele élete főművének tekinthető munkájának megírásába. A Bokor bázisközösség teológiai nézeteit és létét máig meghatározó, „Keressétek az Isten országát!” (KIO) című mű 1968-tól terjedt el a Bokorban és 1982-ben nyerte el végső formáját. A KIO-ban került megfogalmazásra Bulányinak és ezáltal a Bokornak „az erő nemalkalmazás” elve. Ez az elv az Újszövetség (Jézus Krisztus) alapján megfogalmazott keresztény (vallási alapokon nyugvó), komplex etikai normarendszer, életforma, világhoz való viszony, hasonlóan az erőszakmentesség elveit a gyakorlatban is megvalósító Jehova Tanúkéhoz („semlegesség elve”), nazarénusokéhoz („fegyvertelenség elve”) és reformadventistákéhoz („nemharcoló álláspont”).

A Bulányi-Bokor „erő nemalkalmazás” elvének meghatározó része a totális hadsereg-ellenesség. Ennek jegyében egyrészt elutasítja az államnak a lelkiismeret és vallási meggyőződés feletti uralmát; a háború, az erőszak, az ölés, a pusztítás alkalmazását; az erőszak alkalmazására való tudatos felkészülést és felkészítést; az ölés megtanulásának szakszerű és legitim módját; a katonai, a militáns értékeket, ideológiát és szemléletet; a nagy költséggel fenntartott fegyveres szervezetek létét. Az „erő nemalkalmazás” elve másrészt jelenti a felelősségvállalást az ország és emberiség iránt; a tenni akarást a konfliktusok erőszakkal, fegyverrel való „megoldása” ellen; a félelem és erő alkalmazás paradigmájának meghaladását; a keresztényi és nem keresztényi, hagyományos magatartással szemben egy másik magatartásforma felmutatását.

Mindebből ered az általános hadkötelezettség alapján, békében és háborúban, férfiak és nők által teljesítendő, a katonáskodással összefüggő magatartási- és tevékenységi formák elutasítása. Ennek ismert az eskü vagy fogadalom előtti és utáni, civilként vagy már katonaként „megvalósított” viselkedési formák széles skálája. Ismertek továbbá a kettő közötti, a személyes honvédelmi kötelezettség különböző státuszában megvalósított - elutasító - viselkedési formák.

Bulányi György a KIO írásának kezdetén 45 éves volt. Merza József, a Bokor első katonaságmegtagadója 47 évesen tagadta meg a katonai szolgálatot. 1964 (KIO) és 1979 (Merza megtagadása) között 15 év tel el. Ez idő alatt számos, relevanciával bíró esemény történt nemzetközi viszonylatban (pl. Helsinki Egyezmény), a magyar társadalmi vonatkozásokban (pl. formálódó ellenzék) és a változásokat leképező törvényi szabályozásokban (pl. Büntető Törvénykönyv; Honvédelmi törvény; fegyver nélküli katonai szolgálat). Szintén jelentőséggel bír a Magyar Katolikus Püspöki Kar és a Vatikán valamint Bulányi közötti teológiai-egyházpolitikai viták eszkalálódása. Ettől függetlenül is, ebben az időszakban a Bokorban is jelentős változások történtek (erőszakellenes irodalom összegyűjtése, első katonaságmegtagadó jelentkezése, Kiszelyi Károly katolikus katonaságmegtagadó példája és fellépése). Mindezek nyomán született meg az áttörés: Merza József megtagadta a katonai szolgálatot. Példáját még 30 Bokorhoz tartozó katonaköteles férfi követte. A honvédelmi kötelezettség által előírtaknak azonban ennél sokkal több Bokorbéli férfi és nő nem tett eleget. Évtizedeken keresztül folytatott sokirányú hadseregellenes felfogásuknak és tevékenységüknek is köszönhetően részük volt az (erőszakmentes) rendszerváltásban és az azt követő, különböző erőszakellenes civil szerveződésekben, valamint a polgári szolgálat bevezetésében és az általános hadkötelezettség megszűnésében.